

udělat to врѐме е (вѐче) да се направи това; **mám na to jen hodinu ~u** ймам (само) един час (врѐме) за това; **dávat si na ~** не бързам, не сѐ тревѐжа, не сѐ претрѐпвам от бързане; **práce přes ~** извънреден труд, работа в извънработно врѐме; **dát přes ~** воен. дам разрешѐние войникът да се приберѐ (в казармата) след вечерна проверка; **dělat něco mezi ~em** върша нѐщо между другото; **za onoho ~u** във врѐме онѐ *остар.*; по онова врѐме; **čistý ~** спорт. игровѐ врѐме, чисто врѐме; **prodloužený ~** спорт. продължѐние, удължѐно врѐме, допълнително врѐме; **ztrátový ~** спорт. пресрѐдствѐ
жиданѐ с врѐмето; в крак сѐм с врѐмето; **zub ~u** разрушително, пагубно дѐйствиѐ на врѐмето; **~ k dĭlu, ~ k jĭdlu** *поговорка* йма врѐме и за работа, и за ядене; **dočkej ~u jako husa klasu** *поговорка* търпѐние-спасѐние; търпѐние му е майката; **~ je nejlepší lékař** *пословица* врѐмето лекува, врѐмето е най-добрѐто лекарство; **~ jsou peníze** *пословица* врѐмето е пари **2. мн.** **čas|y, -ů** врѐме, временѐ, епѐха: **dobré ~y** блажѐни, добри временѐ; **zlé ~y** лоши, неблагоприятни временѐ; **za starých ~ů** в старѐи времена, в старѐо врѐме; **za dávných ~ů** едно врѐме, в далѐчните временѐ, в далѐчното минало, от давна; **před dávnými ~y** много, много от давна; преди много врѐме, преди много години; **za ~ů krále Přemysla Otakara** по врѐмето на крал Пршѐмисъл Отакар; **pro všechny ~y** за вѐчни временѐ, завинаги; **na věčné ~y** навѐки, за вѐчни временѐ, завинаги; **~y se mění** временѐта се мѐнят; **to budou ~y!** какъв живѐт ще си живѐем! **to byly (zlaté) ~y!** какви (прекрасни) временѐ бѐха! ѐх, какви временѐ бѐха!
мѐтам **zlaté ~y!** той добре си живѐеше там! **koukal jako mračné ~y** той глѐдаше мрачно, намръщено; **je vyzáblý jako sedm drahých ~ů** много е измършавѐл, стѐнал е кѐжа и кѐсти **3. врѐме (метеорологично): přišel vítr, ~ se obrátil** излѐзе вѐтр, врѐмето се обърна; **snášet ~ i nečas** издържам на хубаво и на лошо врѐме
рѐчѐ **blýská se na ~y** ще изгрѐе слѐнце и на нашата улица; **dalo se na ~y** врѐмето запѐчна да се оправѐ **4. врѐме (астрономическо): správný, přesný ~** точно врѐме; **středo-evropsky, východoevropsky** ~ срдѐноевропейско, източноевропейско врѐме; **letní, zimní ~** лятно, зимно врѐме **5. език.** врѐме:

přítomný, budoucí, minulý ~ сегашно, бѐдѐще, минало врѐме; **absolutní ~** абсолютно врѐме; **relativní ~** относително врѐме; **sou-slednost ~ů** последователност на временѐта (*consecutio temporum*)

čas|ek, -ku м. *умал. експр.* врѐменце, врѐме: **nějaký ~ek to potrvá** това ще траѐ, ще отнѐме известно врѐме

časem нар. **1.** с течѐние на врѐмето, с врѐмето: **~ se to snad dovím** надѐвам се, че с врѐмето ще узная това **2.** от врѐме на врѐме: **~ zajede k rodičům** от врѐме на врѐме посещѐва родителите си

časně нар. **1.** рано: **~ ráno** рано сутринта; **~ večer** на двѐчер, прѐвѐчер **2.** рано сутринта, призори, по тѐмно, на разсѐмване: **~ vyjžděl, za tmy se vracel** по тѐмно излизаше, по тѐмно се връщаше; рано излизаше, кѐсно се връщаше **časn|ý, -á, -é** ранен: **~é jĭtro** ранно ѓтро; **~é jaro** ранна пролет; **od ~ých ranních hodin** от рано ѓтро

časoměr, -u м. **1.** хрономѐтр **2. муз.** метронѐм **časoměrn|ý, -á, -é** **1.** хронометрически; който измерва врѐме **2. лит.** метрически

časoměřič I, -e м. *одуш.* хронометрист, секундомерист; *икон.* хронометражист

časoměřič II, -e м. *неодуш. техн.* хрономѐтр **časomír|a, -y** ж. *лит.* метрическо стихосложѐние

časopis, -u м. списѐние; *остар.* журнал

časopiseck|ý, -á, -é който се отнѐся до списѐние; *остар.* журнален

časoprostor, -u м. *филос. физ.* врѐмепро-странство; врѐме и пространство

časován|í, -í ср. *език.* спрежѐние; спрягане на глаголите

čas|ovat I, -uji/разг. -uju *несв.* и *св.* **1.** фиксирам дата, врѐме; датирам: **letenky jsou ~ovány** самолѐтните билѐти са с определѐна дата **2.** нагласявам/нагласѐ (часѐвников механизъм) за избухване в определѐно врѐме: **~ovat bombu, granát, minu** нагласявам/нагласѐ часѐвников механизъм на бомба, гранѐта, мина сѐс закѐснител

čas|ovat II, -uji/ разг. -uju *несв. език. (со)* спрягам (глагол)

časově нар. **1.** хронологически, по отношѐние на врѐмето: **~ na sebe navazovat** слѐдвам в хронологически ред; спѐзвам хронологична последователност; подрѐждам се едно след друго **2.** сѐврѐменно, актуално, злободнѐвно: **psát ~** пиша на актуални тѐми

časovk|a, -у ж. спорт. публ. (колхоздачно) състезание по часо̀вник: **vyhrát ~u** спечѣла състезание по часо̀вник

časovost, -i ж. злободнѐвност, акту̀алност

časov|ý, -á, -é 1. който се отна̀ся до врѐме; времев|и: **~ý úsek** интервал, промежду̀тък, отрязък от врѐме; **~ý náskok** предимство, преимущество по врѐме; **~á rezerva** запас от врѐме; **~ý horizont** срок, термин; **~ý rozdíl** разлика във врѐмето; **~ý údaj** сведение за врѐмето; **~á ztráta** загуба на врѐме; **~á tiseň** недостиг, липса на врѐме; шахм. ца̀йтнот; **~ý signál** сигнал за точно врѐме (по радиото и под.) 2. злободнѐвен, акту̀ален, съврѐменен: **~á otázka** злободнѐвен въпрос 3. език. темпорален; който се отна̀ся към врѐме: **vedlejší věta** **~á** подчинено изречѐние за врѐме; **~á spojka** съюз за врѐме

část, -i ж. част: **~i lidského těla** ча̀сти на човешкото тяло; **z větší, z velké, z valné ~i** в по̀голямата си ча̀ст, в мнозинството си; **technická ~ věci** техническа страна̀ на въпрос

částec|k|a, -у ж. умал. ча̀стица

částecně нар. ча̀стично, отча̀сти: **~ zaměstnaný dělník** рабо̀тник с непълна, с ча̀стична за̀гост **částec|n|ý**, -á, -é ча̀стичен: **~á náhrada škody** ча̀стично обезщетение за щети; **~á invalidita** ча̀стична инвалидност; **~é zatmění slunce** ча̀стично, непълно слънчево затъмнение

částic|e, -e ж. 1. ча̀стица: **~e alfa** физ. алфа-ча̀стица 2. език. ча̀стица

částk|a, -у ж. сума (пари): **~a dvou set korun** сума от двеста кро̀ни; **celková ~a** обща сума, кр̀гъла сума; **hrubá ~a** приблизителна сума

často нар. често, често пъти, много пъти

častokrát(e) нар. често, често пъти, много пъти, многократно

čast|ovat, -uji/разг. -uju неск. (кого čít) 1. малко остар. черпя, угощавам (някого с нещо): **~ovat přátele dobrým obědem** угощавам приятели с хубав обяд 2. прен. книж. обсьпвам (някого с нещо): **~ovat někoho vtipy** подигравам се с някого; **~ (někoho) nadávkami** ругая̀ (някого)

čast|ý, -á, -é чест: **toto slovo dnes není příliš ~é** тази дума днес се употребява рядко; **~é deště** чести дъждове, чести преваливания от дъжд

čečetk|a, -у ж. 1. зоол. скатя̀ (птица) (Caguelis, Acanthis) 2. прен. експр. пьргавелка, работливка; пьргавя, подвижна, чевръста

ж|а (за жена)

л|а (за жена)

čedič, -e м. минер. базалт

čedičov|ý, -á, -é базалтов: **~ý útvar** базалтова форма̀ция, базалтово образуване

Čedok, -u м. съкр. от Československá/Česká dopravní kancelář Чедок; Чехослова̀шко, сега Чешко туристическо бюро̀

čehý, čehy, čihý, čihy междуум. дий! вля̀во! (под-кля̀моу̀твине)♦

л|а

~, **druhý hot** поговорка те са като орел, рак и щука; между тях няма съгласие

Čech, -a м. 1. чех (националност): **Češi a Slováci** чехи и слова̀ци 2. чех (жител на Чехия, на Бохемия); **Češi/Čechové a Moravané** чехи и мора̀вци

čechizac|e, -e ж. чехизация, чехизирание

čechiz|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. чехизирам

Čechoameričan, -a м. американски чех

Čechoameričank|a, -у ж. американска чехкиня

Čechoslovák, -a м. чехослова̀к (гражданин на бившата ЧССР)

čechr|at, -ám неск. (со) 1. ро̀ша, разро̀швам, чорля, разчорлям, разбърквам (коса и под.); опра̀вам (пера и под.) (за птици): **vítr ~á vlasy** вятърът разбърква, разро̀шва косите; **pták si ~á peří** птицата си опра̀вя перушината 2. текст. разчепквам, чепкам, разчѣсвам, влача (вълна, лен и под.) 3. набърчквам (нещо): **vítr ~á hladinu** вятърът набърчква водната повърхност **Čechy, Čech** ж. мн. Чехия (без Моравия и Силезия)

čejk|a, -у ж. зоол. калугерица, попадийка (птица) (Vanellus)

čekac|í, -í, -í в съчет. **~í čas** врѐме, прекарано в ча̀кане: **~í doba, lhůta** адм. кандидатски стаж, срок за ча̀кане

čekan|á, -é ж. лов. дѣбнене, ча̀кане, заса̀да, гю̀ме, пусия (при лов): **chodit na ~ou** ходя на гю̀ме, на пусия; **být na ~é** ча̀кам на гю̀ме

čekank|a, -ý ж. 1. бот. цикория, синя жлѣчка (Cichorium intybus) 2. шегов. стара мо̀ма

čekárn|a, -у ж. ча̀калня: **~a pro matky s dětmi** ча̀калня, стая за майки с деца; **nádražní ~a** ча̀калня на гара; **~a u lékaře** лека̀рска ча̀калня

čekatel, -e м. 1. претендент, кандидат 2. остар. стажант

čekatelk|a, -у ж. 1. претендентка, кандидатка 2. остар. стажантка

ček|at, -ám неск. 1. (на кого, на со; кого, со) ча̀кам, очаквам (някого, нещо): **~at na vhodnou chvíli, na vhodný okamžik** изча̀квам подходящ, удобен момент; **~at na odpověď** ча̀кам, очаквам отговор; **~at celou hodinu** ча̀кам цял

čas; **~á nás těžká práce** очаква ни тежка работа, тежък труд; **~á ho trest** очаква го наказане
~á незабавно, не ни кара дълго да чакаме; **co nás ~á, to nás nemine** поговорка което има да става, ще стане, няма да ни се размине; **(ona) ~á dítě** тя очаква дете, бременна е, в положение е; **čas ne~á** времето не чака, времето лети **2. (s čím na koho)** отлагам (нещо): **s rozhodnutím musíme ~at na vás, až se vrátíte** трябва да отложим решението до вашето завръщане **3. (-; koho co)** очаквам (някого, нещо; нещо от някого), надявам се, разчитам (на някого, на нещо): **~at zázraky** очаквам чудеса, надявам се на чудеса; **to jsem od něho ne~l** не очаквах това от него; **nic od něho nemůžeš ~at** от него нищо не можеш да очакваш; на него не можеш да разчиташ; **to se od něho dalo ~at!** това можеше да се очаква от него; **~alo se od něho víc** от него се очакваше повече
smilování той възлага голѐми надежди на това; чака това с упование **4. (koti)** изчаквам (някого) да плати; правя (на някого) отсрочка при плащане: **veřitel ~á dlužníkovi** кредиторът изчаква длъжника, прави отсрочка на длъжника
ček|at se, -ám se несл. в съчет. **žena se ~ala (do kouta)** жената беше в положение, беше бременна
čeládk|a, -u ж. **1.** събир. остар. ратаи, наемни земеделски работници **2.** пейор. сган, сбирщина, паплач **3.** челяд, дечурлига
čele|d', -di ж. **1.** остар. ратаи; наемни земеделски работници: **zemědělská ~d'** наемни земеделски работници; ратаи **2.** зоол. бот. семейство **3.** в съчет. **slovní ~d'** език. лексикално гнездо; гнездо еднокоренни думи **4.** експр. сган, сбирщина, паплач
čeledín, -a м. слуга, ратай: **~ od koní** коняр
čeledník, -u м. остар. жилище на ратаи, стая за прислугата (в чифлик, имение)
čelenk|a, -u ж. **1.** лѐнта за чѐло; диадѐма: **krajková ~a** дантѐлена забрадка за глава, дантѐлено бонѐ **2.** част от юзда (на челото на кон)
čelist, -i ж. **1.** чѐлност: **horní, dolní ~** горна, долна чѐлност **2.** техн. чѐлност, плашка, накладка: **~ kleští, svěráku, jeřábu** чѐлност на клѐщи; на мѐнгеме, на кран; **upínací ~** притегателна накладка; **válcovací ~i** вълцови чѐлности; **~i nůžek, lisu, drtiče** чѐлности на нѐжици, на прѐса, на трошачка
čel|it, -ím несл. (koti, četu) устоявам, оказвам

съпротива, давам отпор, противопоставям се, съпротивлявам се, противостоя (на някого, на нещо); бѐря се (срещу някого, срещу нещо): **~it nebezpečí** противопоставям се, оказвам отпор на опасност; **~it nemozem** устоявам на болести; **~it útokům** устоявам на атаки, отбивам атаки

čeln|í, -í, -í **1.** анат. чѐлен; който се отнася към чѐло: **~í dutina** чѐлна кухина; **~í kost** чѐлна кост **2.** фасаден, лицев: **~í strana budovy** фасада, лицева страна на сграда **3.** воен. фронтален, чѐлен, главен: **~í oddíl** чѐлен отряд; **~í útok** фронтална атака, фронтално нападение; **~í palba** фронтален огън **4.** прѐден, чѐлен, водещ: **~í vůz** пилѐтна кола (в колона) **5.** техн. чѐлен, лицев, фронтален: **~í fréza, soustruh** чѐлна фрѐза, чѐлен струг; **~í kolo** цилиндрично колѐло

čeln|ý, -á, -é **1.** виден, бележит, знаменит, изтъкнат, главен, пръв, чѐлен, ръководен, водещ: **~ý činitel a)** главен фактор **б)** виден деятел; **na ~ém místě** на чѐлно място; на високо, на ръководно място, на ръководен пост; на прѐден план; **~í představitelé státu** чѐлни представители, ръководители, ръководни дейци на държава **2.** прѐден, чѐлен: **~ý chladič motoru** техн. чѐлен радиатор на двигател; **~á moréna** геол. чѐлна, крайна морѐна **3.** фронтален; който е на линията на чѐлото: **~é postavení** спорт. воен. фронтална позиция
čel|o, -a ср. **1.** чѐло: **utřít pot s ~a** изтрия, избърша пот от чѐлото; **vlasý padají do ~a** косата пада на чѐлото, върху чѐлото; **~em vzduchotechniky** **~em vzduchotechniky** издигна се на ръководен пост **3.** прѐдна, чѐлна страна: **~o postele** прѐдна дъска, прѐдна табла на легло; **~o vozu** прѐдна, напрѐчна дъска на каруца **4.** техн. чѐло, чѐлна плѐскост: **~o kladiva, sekery, kovadliny** прѐдна страна на чѐк, на секира, на наковалня; **~o žlabu** чѐло на жлѐб, на ѱлей; **~o kotle** дѐно на котѐл
čemeřic|e, -e ж. бот. кукурѳак (Helleborus)
čenich, -u м. **1.** нос, муцуна, мѐрда (на животното): **psí ~** кѳчешка муцуна, мѐрда **2.** грубо нѐмънопрѐставо
všeho ~ пѳха си навсякъде гагата; **nejde mu**

to pod ~ това не мѹ харѣсва, не мѹ изнѣся, не мѹ уйдѣсва, не мѹ е по гѣйдата

čenich|at, -ám *несв.* **1.** (–; *koho co, k čemu*) дѹша, мириша (*някого, нецо*): **pes ~al kořist** кѹчето дѹшеше плячката **2.** (*koho, co*) *прен. експр. обикн. пейор.* дѹша, дѣбна, следя (*някого, нецо*), хѡдя по петѣте (*на някого*): **policie ~ala po lesích** полицията дѹшеше из горѣте

čenzírna, -y *ж. разг.* чѣйнджбюрѡ

čep, -u *м.* **1.** чеп, канѣла, дѣрвена запушалка, кранче: **pivo od ~u** токѹ-щѡ натѡчена бѣра, нѣнѡбрѡ

čepička, -y *ж. умал.* **1.** шапчица, каскѣтче, кѣпенце: **sametová ~a** кадифѣна шапчица; **pták s červenou ~ou** *прен.* птица с червѣно на главата, с червѣна качѹлка **2.** *бот.* гѹгла (*на гѣба*) **3.** *техн.* капачка, качѹлка: **~a ventilu** капачка на вентил

čep|it, -ím *несв.* (*koho*) *остар.* покрѣвам (ричуално) главата на невѣста предѣ свѣтбата; доведѣдам невѣстата под венчѣло

čepobit|í, -í *ср. воен. остар.* сигнал за вечерна проверка: **troubit ~í** трѣбѣя, свѣря за вечерна проверка

čep|ovat I, -uji/разг. -uju *несв.* тѡча, натѡчвам (*пиво, вино и под.*): **~ovat pivo, víno ze sudu** тѡча бѣра, вино от бѣчва

čep|ovat II, -uji/разг. -uju *несв. техн.* съединявам с чеп

čepýř|it, разг. čepějř|it, -ím *несв.* (*co*) наѣжвам, накокошнѣвам (*перушина и под.*)

čepýř|it se, разг. čepějř|it, -ím se *несв.* **1.** наѣжвам се **2.** накокошнѣвам се: **vrabci se ~í** врабѣтата се накокошнѣват **3.** *експр.* дѹя се, надѹвам се, прѣдѣвѣвам се, дѹе се като пѹяк

čerchovan|ý, čerchan|ý, -á, -é *в съчет.* **~á čára** черта с тирѣнца и тѡчки

čerch|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* подчертавам с тирѣнца и тѡчки

čermák, -a *м. зоол.* червеношѣйка (*Ruticilla*)

čer|ň, -ně, ж. **1.** чѣрен цвят **2.** чѣрна боя, чѣрен оцветител, чѣрен пигмент; чернилка, чѣрно: **anilinová ~ň** анилиново чѣрно; **tiskařská ~ň** печатарско мастило; **natřít ~ní** боядисам в чѣрно **3.** *техн.* сажди

čern|á, -é *ж.* **1.** *лов.* дѣва свиня; дѣви свинѣ **2.** *разг.* шварц-кафѣ, чѣрно кафѣ: **dát si ~ou** порѣчам си чѣрно, чѣсто кафѣ

čern|at, -ám *несв.* чернѣя, почернѣвам: **svět mu ~al** *прен.* живѡтѣт му се виждаше чѣрен

čern|at se, -ám se *несв.* чернѣя (се): **na obzoru se ~á les** на хоризѡнта (се) чернѣе горѣ; **náměstí se ~alo lidmi** *прен.* площадѣт бѣше почернѣл от хѡра

čern|é, -ého *ср.* тѣмна бѣра: **malé, velké ~é** еднѣ мѣлка, голѣяма тѣмна бѣра

černě *нар.* **1.** чѣрно, в чѣрно: **~ oblečený** облѣчен

to pod ~ това не мѹ харѣсва, не мѹ изнѣся, не мѹ уйдѣсва, не мѹ е по гѣйдата

čep, -u *м.* **1.** чеп, канѣла, дѣрвена запушалка, кранче: **pivo od ~u** токѹ-щѡ натѡчена бѣра, нѣнѡбрѡ

čepička, -y *ж. умал.* **1.** шапчица, каскѣтче, кѣпенце: **sametová ~a** кадифѣна шапчица; **pták s červenou ~ou** *прен.* птица с червѣно на главата, с червѣна качѹлка **2.** *бот.* гѹгла (*на гѣба*) **3.** *техн.* капачка, качѹлка: **~a ventilu** капачка на вентил

čep|it, -ím *несв.* (*koho*) *остар.* покрѣвам (ричуално) главата на невѣста предѣ свѣтбата; доведѣдам невѣстата под венчѣло

čepobit|í, -í *ср. воен. остар.* сигнал за вечерна проверка: **troubit ~í** трѣбѣя, свѣря за вечерна проверка

čep|ovat I, -uji/разг. -uju *несв.* тѡча, натѡчвам (*пиво, вино и под.*): **~ovat pivo, víno ze sudu** тѡча бѣра, вино от бѣчва

čep|ovat II, -uji/разг. -uju *несв. техн.* съединявам с чеп

čepýř|it, разг. čepějř|it, -ím *несв.* (*co*) наѣжвам, накокошнѣвам (*перушина и под.*)

čepýř|it se, разг. čepějř|it, -ím se *несв.* **1.** наѣжвам се **2.** накокошнѣвам се: **vrabci se ~í** врабѣтата се накокошнѣват **3.** *експр.* дѹя се, надѹвам се, прѣдѣвѣвам се, дѹе се като пѹяк

čerchovan|ý, čerchan|ý, -á, -é *в съчет.* **~á čára** черта с тирѣнца и тѡчки

čerch|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* подчертавам с тирѣнца и тѡчки

čermák, -a *м. зоол.* червеношѣйка (*Ruticilla*)

čer|ň, -ně, ж. **1.** чѣрен цвят **2.** чѣрна боя, чѣрен оцветител, чѣрен пигмент; чернилка, чѣрно: **anilinová ~ň** анилиново чѣрно; **tiskařská ~ň** печатарско мастило; **natřít ~ní** боядисам в чѣрно **3.** *техн.* сажди

čern|á, -é *ж.* **1.** *лов.* дѣва свиня; дѣви свинѣ **2.** *разг.* шварц-кафѣ, чѣрно кафѣ: **dát si ~ou** порѣчам си чѣрно, чѣсто кафѣ

čern|at, -ám *несв.* чернѣя, почернѣвам: **svět mu ~al** *прен.* живѡтѣт му се виждаше чѣрен

čern|at se, -ám se *несв.* чернѣя (се): **na obzoru se ~á les** на хоризѡнта (се) чернѣе горѣ; **náměstí se ~alo lidmi** *прен.* площадѣт бѣше почернѣл от хѡра

čern|é, -ého *ср.* тѣмна бѣра: **malé, velké ~é** еднѣ мѣлка, голѣяма тѣмна бѣра

černě *нар.* **1.** чѣрно, в чѣрно: **~ oblečený** облѣчен

čep, -u *м.* **1.** чеп, канѣла, дѣрвена запушалка, кранче: **pivo od ~u** токѹ-щѡ натѡчена бѣра, нѣнѡбрѡ

čepička, -y *ж. умал.* **1.** шапчица, каскѣтче, кѣпенце: **sametová ~a** кадифѣна шапчица; **pták s červenou ~ou** *прен.* птица с червѣно на главата, с червѣна качѹлка **2.** *бот.* гѹгла (*на гѣба*) **3.** *техн.* капачка, качѹлка: **~a ventilu** капачка на вентил

čep|it, -ím *несв.* (*koho*) *остар.* покрѣвам (ричуално) главата на невѣста предѣ свѣтбата; доведѣдам невѣстата под венчѣло

čepobit|í, -í *ср. воен. остар.* сигнал за вечерна проверка: **troubit ~í** трѣбѣя, свѣря за вечерна проверка

čep|ovat I, -uji/разг. -uju *несв.* тѡча, натѡчвам (*пиво, вино и под.*): **~ovat pivo, víno ze sudu** тѡча бѣра, вино от бѣчва

čep|ovat II, -uji/разг. -uju *несв. техн.* съединявам с чеп

čepýř|it, разг. čepějř|it, -ím *несв.* (*co*) наѣжвам, накокошнѣвам (*перушина и под.*)

čepýř|it se, разг. čepějř|it, -ím se *несв.* **1.** наѣжвам се **2.** накокошнѣвам се: **vrabci se ~í** врабѣтата се накокошнѣват **3.** *експр.* дѹя се, надѹвам се, прѣдѣвѣвам се, дѹе се като пѹяк

čerchovan|ý, čerchan|ý, -á, -é *в съчет.* **~á čára** черта с тирѣнца и тѡчки

čerch|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* подчертавам с тирѣнца и тѡчки

čermák, -a *м. зоол.* червеношѣйка (*Ruticilla*)

čer|ň, -ně, ж. **1.** чѣрен цвят **2.** чѣрна боя, чѣрен оцветител, чѣрен пигмент; чернилка, чѣрно: **anilinová ~ň** анилиново чѣрно; **tiskařská ~ň** печатарско мастило; **natřít ~ní** боядисам в чѣрно **3.** *техн.* сажди

čern|á, -é *ж.* **1.** *лов.* дѣва свиня; дѣви свинѣ **2.** *разг.* шварц-кафѣ, чѣрно кафѣ: **dát si ~ou** порѣчам си чѣрно, чѣсто кафѣ

čern|at, -ám *несв.* чернѣя, почернѣвам: **svět mu ~al** *прен.* живѡтѣт му се виждаше чѣрен

čern|at se, -ám se *несв.* чернѣя (се): **na obzoru se ~á les** на хоризѡнта (се) чернѣе горѣ; **náměstí se ~alo lidmi** *прен.* площадѣт бѣше почернѣл от хѡра

čern|é, -ého *ср.* тѣмна бѣра: **malé, velké ~é** еднѣ мѣлка, голѣяма тѣмна бѣра

černě *нар.* **1.** чѣрно, в чѣрно: **~ oblečený** облѣчен

в чѐрно **2.** *прен.* чѐрно, мр̀ачно: **dívát se na svět** ~ глѐдам чѐрно, мр̀ачно на живòта; **líčit něco** ~ описвам нѐщо в чѐрни, в мр̀ачни кр̀аски; **být ~ zapsán** записан с̀ъм в чѐрен спис̀сък
černidlo, -a *ср.* чѐрна бо̀я, чѐрнѝло: **~o na boty** чѐрна бо̀я, ва̀кса за обу̀вки; **~o na obočí** чѐрен мо̀лив за вѐжди, ту̀ш за вѐжди

černit, -ím *несв. 1.* (*со*) чѐрня, почѐрням (*нещо*): **~it si řasy, obočí** боя̀дисвам си, почѐрням си мѝглицте, вѐждите **2.** (*ко̀хо, по-рядко на ко̀хо*) *прен.* очѐрням, оклеветявам (*някого*), зло-сло̀ва по адрѐс (*на някого*): **~it pomluvami** оклеветявам (*някого*), злосло̀ва по адрѐс (*на някого*)

černo I *нар.* чѐрно: **bylo tam lidí až ~** бѐше почѐрняло от хо̀ра

čern|o II, -a *ср.* чѐрно, чѐрен цвят, чѐрнот̀а: **udělal se mu ~o před očima** ст̀ана му чѐрно пред очите, притѐмня му пред очите

černobíl|ý, -á, -é чѐрно-бя̀л: **~á kočka** чѐрно-бя̀ла кòтка; **~ý film** чѐрно-бя̀л филм; **~á fotografie** чѐрно-бя̀ла с̀нѝмка

černobrv|ý, -á, -é черновѐжд

černobýl, -u *м. бот.* див пѝлин (*Artemisia vulgaris*)

černobílí *вж. černobýl*

černohlávek I, -ka *зоол.* черногла̀во коприв̀арче (*птица*) (*Sylvia*)

černohlávek II, -ku *м. бот.* живенѝче, живе-ничево бѝле, усòйче (*Prunella vulgaris*)

černohled|eč, -ě чѐрног̀лаво **černohled|eč, -ě** чѐрног̀лаво човѐк, кой̀то ра̀боти на чѐрно, незакòнно

černokněžnick|ý, -á, -é ма̀гьòснически, в̀ълшѐб-нически, чародѐйски

černokněžnictv|í, -í *ср.* ма̀гьòсничество, чаро-дѐйство, чѐрна ма̀гия

černokněžník, -a *м.* ма̀гьòсник, кой̀то се за-нима̀ва с чѐрна ма̀гия

černomořsk|ý, -á, -é черномòрски: **~é pobřeží** черномòрско крайб̀рѐжие, черномòрски бря̀г

Černomoř|í, -í *ср.* Черномòрие, черномòрско крайб̀рѐжие

černook|ý, -á, -é черноòк

černošed|ý, -á, -é 1. сиво-чѐрен, чѐрно-сив, едно-врѐменно чѐрен и сив: **~é proužky** чѐрни и сиви ѝвици, рай̀ета **2.** т̀мносив: **~á mračna** т̀мносиви òблаци

černošk|a, -y *ж.* нѐг̀ърка

černošsk|ý, -á, -é нѐг̀ърски: **~ý kmen** нѐг̀ърско плѐме

černouš|ek, -ka *м. умал.* нѐг̀ърче

černovláška, -y *ж.* бр̀юнѐтка, черно̀кòса жен̀а

černovlas|ý, -á, -é черно̀кòс

černozem, -ě *ж. агрон.* черно̀зѐм: **stepní ~** стѐ-пен черно̀зѐм

černozemn|í, -í, -í черно̀зѐмен: **~í step, oblast** черно̀зѐмна стѐп, черно̀зѐмен кра̀й

černý I, -á, -é 1. чѐрен, чер; т̀мен: **~é brýle** т̀м-ни, чѐрни очил̀а; **~á deska** чѐрна д̀ска (*за обя̀ви*); **~á káva** чѐрно, ч̀исто каф̀е; **~ý chléb** чѐрен, р̀жен хля̀б; **~é pivo** т̀мна б̀ира; **~é uhlí** чѐрни (ка̀менни) в̀глища; **~á noc** т̀мна, чѐрна, непро̀г̀една нòщ; **~á práce** чѐрен труд; **~é řemeslo** метал̀ургия (*професия*); **~é kovy** *техн.* чѐрни мет̀али; **ryba, zajíc na ~o** *готв.* р̀йба, за̀ек с т̀мен сòс; **~é jahody** *диал.* боровѝнки; **~ý kašel** *мед.* ма̀г̀арешка ка̀шлица, кòкклюш; **~é neštovice** *мед.* ѐдра ш̀арка, вариòла; **~á smrt** *остар.* ч̀ума; **Černý Petr** *карто̀угр.* Чѐрен Пѐтър; **~ý jako uhel** чѐрен, чѐр като в̀глен; **chodit v ~ém** хо̀дя в чѐр-но̀м

vami о̀писвам, раз̀казвам нѐщо в чѐрни кр̀аски; **~é na bílém** чѐрно на бя̀ло, писмено, документѝрано; **dělat z ~ého bílé** ка̀звам на чѐрното бя̀ло, пр̀ава чѐрното бя̀ло; **ani ~ý ani bílý** нѝто, нѝ р̀йба, нѝто, нѝ рак (*за нѐщо, ко̀ето няма определ̀ен облик*); **držet ~ou hodinku** сѐдя на веч̀ерна разд̀умка (*привечер, преди да е запал̀ено осветл̀ението*); **zapsat něco ~ou křídou do komína** *ирон. а)* то̀ва не си заслуж̀ава да се спомена̀ва **б) как̀во да об̀ърнем (*за̀щото нѐщо се е случ̀ило*); **být úplně ~ý** *разг. експр.* без п̀укната пара̀ с̀ъм, с̀ъвсѐм с̀ъм зак̀сал; **zavřít někoho, až bude ~ý** зат̀вòря ня̀кого, докато изг̀ние; пр̀атя ня̀кого за д̀лго врѐме в зат̀вòра **2. прен.** чѐрен, тѐж̀к, мр̀ачен, неблагоп̀риятен, пе-симист̀ичен, зло̀щ̀астен: **~é myšlenky** чѐрни, мр̀ачни мѝсли; **~ý den** чѐрен, фат̀ален, зло-щ̀астен д̀ен; **~á kronika** чѐрна х̀роника (*във вестник*) **3. прен.** чѐрен, ло̀ш, з̀ъл, оп̀асен; г̀узен: **~é svědomí** г̀узна, неч̀иста с̀ъвест; **~ý nevděk** чѐрна неблаго̀д̀арност; **~é plány** п̀ъклени пл̀анове; **~é úmysly** чѐрни по̀мисли**

černý II, -á, -é 2. чѐрен, мр̀ачен, неблагоп̀риятен, пе-симист̀ичен, зло̀щ̀астен: **~é myšlenky** чѐрни, мр̀ачни мѝсли; **~ý den** чѐрен, фат̀ален, зло-щ̀астен д̀ен; **~á kronika** чѐрна х̀роника (*във вестник*) **3. прен.** чѐрен, ло̀ш, з̀ъл, оп̀асен; г̀узен: **~é svědomí** г̀узна, неч̀иста с̀ъвест; **~ý nevděk** чѐрна неблаго̀д̀арност; **~é plány** п̀ъклени пл̀анове; **~é úmysly** чѐрни по̀мисли

černý III, -á, -é 3. чѐрен, мр̀ачен, неблагоп̀риятен, пе-симист̀ичен, зло̀щ̀астен: **~é myšlenky** чѐрни, мр̀ачни мѝсли; **~ý den** чѐрен, фат̀ален, зло-щ̀астен д̀ен; **~á kronika** чѐрна х̀роника (*във вестник*) **3. прен.** чѐрен, ло̀ш, з̀ъл, оп̀асен; г̀узен: **~é svědomí** г̀узна, неч̀иста с̀ъвест; **~ý nevděk** чѐрна неблаго̀д̀арност; **~é plány** п̀ъклени пл̀анове; **~é úmysly** чѐрни по̀мисли

černý IV, -á, -é 4. *прен.* чѐрен, непозво̀лен, забран̀ен, нелѐгален; кой̀то е на чѐрно: **~ý obchod, trh** т̀рговия̀ на чѐрно; чѐрна бòрса; чѐрен па̀зар; **~é ceny** цен̀и на чѐрно, на чѐрна бòрса; **~á burza** чѐрна бòрса; **~á mzda** не-закòнно възна̀гражд̀ение (*за труд, изв̀ършен на чѐрно*); **~ý pasažér** п̀ътник без бил̀ет; **~á**

vysilačka черна, нелегална радиостанция; **jet na ~o (vlakem, tramvaji)** пътувам без билет, гратис (във влак, трамвай); **prodat, koupit na ~o** продам, купя на черно, на черна борса; **~á kniha** полит. черна книга (документи за политически престъпления); **~á listina** търг. полит. черен списък (на длъжници, политически престъпници и под.); **~á magie** черна магия **5.** черен, негърски: **~é plemeno** негърска раса, черна раса; **~ý otrok** черен роб

černý II, -ého м. 1. шахм. а) играч с черните фигури **б)** черна фигура, черни фигури, черните: **~ý táhne** черните са на ход **2. разг. остар.** дяволът, рогатият **3. в съчет.** **~ý vzadu** прен. **а)** скромен човек **б)** конспиратор

čerpací, -í, -í помпен, смукателен, водочерпателен: **~í pumpa** помпа; **~í stanice** помпена станция (за вода); **~í zařízení** помпа, помпено съоръжение

čerpadlo, -a техн. помпа: **dvočinné ~o** помпа с двойно действие, двойнодействаща помпа; **jednočinné ~o** еднодействаща помпа; **kapsové ~o** капсулна помпа; **korečkové ~o** долап; **křídlové ~o** лостова ръчна помпа; **plunžrové ~o** плънжер-помпа; **výstředníkové ~o** ексцентрикова помпа; **výtlačné ~o** нагнетателна помпа

čerpat, -ám неск. 1. (со) гребя, загребвам, черпя, изпомпвам, изсмуквам (нещо); вада (вода) от кладенец: **~at vodu okovem** вада с кофа вода от кладенец; **~at vzduch do plic** вдъшвам въздух, поемам дълбоко въздух **2. (со з чего)** черпя, вземам, ползвам (нещо от нещо): **~at údaje z novin** черпя данни, сведения от вестници; **~at posilu, poučení, vědomosti** черпя сили, поука, знания; **~at látku ze života** черпя материал от живота; **~at prostředky ze mzdového fondu** черпя, вземам средства от фонд работна заплата

čerstvě нар. 1. в съчет. с прил. току-що, прясно, свежо: **~ uvařená káva** току-що сварено кафе, прясно сварено кафе; **~ nadojené mléko** току-що издоено мляко; **~ napadlý sníh** току-що паднал, пресен сняг; **~ upečený chléb** пресен хляб, топъл хляб; **~ zabitá ryba** прясна риба **2.** живо, бързо, пъргаво: **jít ~** вървя живо, енергично, бодро, стегнато

čerstvý, -á, -é 1. пресен, свеж: **~ý chléb** пресен, топъл хляб; **~á voda** прясна вода; **~é máslo** прясно масло; **~é květiny** живи цветя; **~á stopa** прясна следа; **~é zprávy** последни новини; **~é**

още ми е свежо в паметта **2.** бърз, пъргав, чевръст: **~é děvče** пъргава, чевръста девойка; пъргаво, чевръсто момиче; **jít ~ým krokem** вървя с бодри крачки; **~ý vítr** метеорол. умерен вятър **3.** свеж, прохладен: **~ý vzduch** прохладен, свеж въздух; **~é ráno** прохладно, свежо утро

си на дявола; **je do práce jako ~** много е работлив, голям работяга е, работи дяволски много; **nebojí se ani ~a** от нищо не се страхува; от нищо не му пука; не се бой и от дявола; **je na groš jako na hříšnou duši ~** голям скъперник е; стиснат е, трепери над парата; **to by v tom byl ~, aby to nešlo** само дяволът може да попречи на тази работа; **co je šeptem, to je ~em** шушу-мушу къща разваля; **hlídá to jako ~** не дава никой да припări до него; **vyhýbat se něčemu jako ~ kříží** пазя се от нещо като дявол от тамян; **bát se něčeho jako ~ kříže** страхувам се от нещо като дявол от светена вода, от тамян; **~ mi to byl dlužen!** защо ли ми трябваше! само това ми липсваше! **co ~ nechť!** за нещастие! за беда! за зла чѐст! **~ nikdy nespí** дяволът си няма работа, дяволът не стои мирно; **~ mi to napískal** що ли ми трябваше! **dělat něco, i kdyby ~ na babě, na koze jezdil** правя нещо напук на дявола, на всяка цена; **tu máš, ~e, kropáč!** стана тя, каквато стана! на ти сегä! глѐдай ти изненада! **nemaluj ~a na zed'** положението не è толкова лошо; не изкарвай нещата по-черни, отколкото са; **šili s ním všichni ~i** той бѐше голямо шило, много бѐен; **venku se všichni ~i žení** навън е ужасно, кучешко време; **je to jeden ~, ~ jako ďábel** нѐ по врат, а по шия; от трън, та на глѐг; **vyhánět ~a ďablem** клин клин избѐйва; **vlácel nás po všech ~ech, po ~ech a ďablech** къде ли не ни мѐкна, не ни влачи; **chodit od ~a k ďáblu** хлѐпам от врата на врата; **posílat k ~u, ke všem ~ům** пращам по дяволите; **táhní k ~u!** върви по дяволите! **mohl ho ~ vzít** той побесня, не бѐше на себе си; **kde tě ~i honí?** къде се гѐбиш толкова време? къде ходиш на майната си, та те няма никакъв? **který ~ ho sem nese?** кой дявол го води тук? **všechno vzal ~** всичко отиде по дяволите, всичко пропадна; **vem to ~! vzal to ~!** по дяволите! да върви по дяволите! **jdi s tím k ~u!** не сѐ занимавай с глѐпости, с излишни работи! върви по дяволите! **hledí jako ~ do bäně** глѐда мрачно,

навъсено; глѣда, като че са му потънали гемийте; ~ **aby do toho!** по дяволите! дявол да го вземе! **kyho ~a! k ~u! u všech ~ů!** дявол да го вземе! по дяволите! **kam nemůže ~, nastrčí bábu** пословица където дяволът не успява, праща женà; **čičň ~u dobře, peklem ti to odmění** пословица храни куче да те лае! **2. експр.** немърник, палавник; буйно момчѣ, буйно детѣ, буйн човѣк: **náš kluk je takový** ~ нашето момчѣ е голям немърник **3. разг. експр.** никой, нищо (*за отрицание*) в съчет. ~ **ví ...** дявол знае..., никой не знае...; ~ **aby se v tom vyznal** и дяволът не може да се оправи с това; и господ няма да оправи тази работа; ~ **mu věř!** иди, че му вярвай! може ли да му се вярва? ~ **a tomu rozuměj!** вятър разбѣрат! нищо не разбѣрат от това! **bylo mu to ~a platné** това с нищо не мѣ помогна; **to ti ~a starého pomůže!** вятър ще ти помогне това; ~ **a se staral o něco, o někoho** вѣобще не го бѣше грижа за нещo, за някого **4. в съчет.** **po ~ech, na ~y** разг. експр. много, твърде много, прекомерно много, прекалено много, дяволски: **je po ~ech bohatý** той е дяволски богат; **je po ~ech chytrý** той е дяволски хитър; **dluhů bylo na ~y** бѣше задлъжнял, заборчлял до гѣша

čertice, -e ж. **1.** дяволица **2. експр.** дявол женà, дяволска женà, зла женà, фурия

čertík, -a м. умал. **1.** дяволче **2. експр.** дяволче, немърник

čertisk|o, -a ср. експр. **1.** дявол, дяволице **2.** дявол, немърник; буйн, жив човѣк

čertjit se, -ím se неск. разг. експр. (–; *na koho, na co; pro co, nad čím*) гневя се, (*на някого, на нещo*); беснѣя; разфучавам се (*заради някого, заради нещo*)

čertovin|a, -y ж. немърство, шмекерия, дяволия, лудория: **tropit ~y** вѣрша магария, погаждам номерà; **v tom je nějaká ~a** дяволът има прѣст

čertit му личи, че е голям дявол; **větril, čichal, čul v tom nějakou ~u** той усѣщаше, че тѣк има нещo нерѣдно, нещo гнило; **zavání to ~ou** има нещo гнило в тая работа

čertovsk|ý, -á, -é **1.** дяволски: ~ **é rohy** рогà на дявол, дяволски рогà **2. прен.** дяволски, буйн, немърн: ~ **ý kluk** лудѣтина, дяволче, немърник; ~ **é kousky** дяволии; ~ **ý osud** проклѣта съдбà; ~ **á zima** ужàсен, кучешки, дяволски студ

čertvíco, čertví co, čert ví co местоим. дявол знае каквo

čertvíjak|ý, čertví jak|ý, čert ví jak|ý, -á, -é, местоим. дявол знае какъв

čertvíkdo, čertví kdo, čert ví kdo местоим. дявол знае кoй

čertvíproč, čertví proč, čert ví proč нар. дявол знае защo

červ, -a м. **1. зоол.** чѣрвей (Vermes): **moučný ~** брашнѣн чѣрвей; **chytat ryby na ~a** лoвя рѣба на чѣрвей, със стрѣв от чѣрвей; **pes má ~y** кучето има глисти; **kroutil se jako ~** той се прѣвакопѣ

ядàт го вѣче чѣрвейте, пѣкна, псовѣса, умря; **sláadne ~ům** грубо пѣтник е, берѣ душà, скоро ще умрѣ **2. прен. експр.** чѣрвей, глист, жàлко същество, пигмѣй: **ty ~e!** глист такъв! чѣрвей с чѣрвей! нищoжество! **3. прен.** чѣрвей: ~ **závistí, pochybnosti** чѣрвей на зависттà, на съмнѣнието; ~ **zlého svědomí** угризѣние на съ

вѣстѣ **nahodim raději** пусна на някого мухà, брѣмбар в главàта; **má ~y v hlavě** има брѣмбари в главàта **4. малко атрѣ**

otrávit, umořit, zapít, zabít ~a a) пийна нещo за да утоля жàжда (*за отваряне на апетит;* след махмурлук) **б)** пийна нещo, за да удавя мѣка, страдание **5. анат.** апѣндикс

červánk|y, -ů м. мн. **1.** небѣсна руменинà, зарѣ; зорà: **ranní ~y** ѳтринна зарѣ; **večerní ~y** вѣчѣрна руменинà на небѣто **2. прен.** зорà, ѳтро, началo, зарàждане, зазоряване: ~ **y svobody** зорà на свободàта

červavý вж. **červivý**

červ|ec, -ce м. зоол. дрѣбно паразитно насекодмо по растѣнията (Coccidae)

červ|en, -na м. юни

červe|ň, -ně ж. **1.** червенинà, руменинà: ~ **ň rtů** червенинà на ѳстни; ~ **ň hněvu, studu** изчервяване от яд, от срàm; **na tváři mu vystoupila ~ň** лицето му почервенѣ **2.** червѣна боя, червѣно: **natřít ~ní** боядисвам в червѣно; ~ **ň chromová** хим. червѣна хрoмова боя; ~ **ň indická** хим. червѣна индийска боя, индийско червѣно

červen|at, -ám неск. червенѣя, почервенявам **červen|at se, -ám se** неск. **1.** червенѣя (се), руменѣя (се), почервенявам: **v trávě se ~aly jahody** в трѣвàта се червенѣеха ягоди **2. (čít)** почервенявам, изчервявам се (*от нещo*): ~ **at se studem** изчервявам се, почервенявам от срàm

červenat|ý, -á, -é червеникав, вѣзчервѣн **červencov|ý, -á, -é** юлски

červen|é, -ých *ж. мн. картоугр.* **а)** кўпа **б)** червени бой (*в карту*): **volit, nést** ~é избйрам, хвърлям кўпа, червена боя
červeně *нар.* червено: ~ **pruhovaný** с червени райета, червено райран, райран в червено; ~ **natřený** ~ боядисан (*в*) червено; ~ **podtržený** подчертан с червено
červen|ec, -ce *м.* юли
červen|it, -ím *несв. (со)* червя, начервявам (*нещо*): ~**it si rty** червя си устните; ~**it si tváře** червя, начервявам си бұзите, страните
červen|ka I, -у *ж. зоол.* червеношйка (*Egithacus*)
červen|ka II, -у *ж.* **1.** *агрон.* червена пшеница **2.** кокошка исландка (*с червенокафяви пера*) **3.** *ветер. мед.* огненица, шарка (*по свинете*) **4.** *диал.* червена глина
červenobíl|ý, -á, -é червено-бял: ~ý **prapor** червено-бяло знаме
červenohněd|ý, -á, -é тъмночервен, кафяво-червен
červenolíc|í, -í, -í червенобұзест, червендалест
červenomodrob|ý, -á, -é червено-синьо-бял; който е с червен, син и бял цвят: ~**prapor** знаме в червено, синьо и бяло
červen|ý, -á, -é червен, ален, пұрпурен, рұмен: ~é **jahody** червени ягоди; ~ý **obličej** рұмено, червендалесто лице; **celý ~ý studem** по-червенял от срам; ~é **tváře, líce** червени, рұмени бұзи; **vínově ~ý** виненочервен, бордо; **nachově ~ý** пұрпурночервен; **karmínově ~ý** карминеночервен; **rozzhavit do ~а** нагрerà, нажежà до червено, до зачервяване; ~á **řepa** червено цвекло; ~é **zelí** червено зеле; ~á **paprika а)** червена пипер **б)** червена чұшка, пиперка; ~é **víno** червено вино; **muchomůrka ~á** *бот.* червена мухоморка (*Amanita muscaria*); ~é **krvinky** *анат.* червени крұвни телца, червени крұвни клётки, хемоглобин; **Červený kříž** Червен крұст; **Červený pŭlměsíc** Червен полумесец; ~é **eso** *картоугр.* **а)** àс кўпа, àсо кўпа **б)** àс, àсо от червената боя; **Červený pŭlměsíc** Червен полумесец
červen|out se jako ~á nit преминавам, пронйзвам като червена нишка; **vyspat se do ~а** наспя се хұбаво; **posadit ~ého kohouta na střechu** запàля (*нèчия*) къща
červen|á, -é *ж. разг.* крұв
červen|é, -ého *ср. разг.* червено вино
červík, -а, červí|ek, -ка *м. умал.* **1.** червейче **2.** *прен.* дребосък, малчуган, червейче
červiv|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* червясвам, ставам червив

červiv|ý, -á, -é червив: **mít ~ý kořen** *прен.* ймам скрита болест
červnov|ý, -á, -é юнски
červotoč, -е *м. зоол.* брѣмбар дървожд, червоточен брѣмбар, червоточ (*Anobium*)
červotočiv|ý, -á, -é прояден от червеи: ~ý **nábytek** мѣбели, проядени от червеи
červotočov|ý, -á, -é който се отнася към брѣмбар дървожд
červovit|ý, -á, -é червейоподобен, червейообразен
čeřen, -u *м.* **1.** сак (*за ловене на риба*) **2.** грѣбен (*на вълна, на планина и под.*)
čeř|it I, -ím *несв.* **1.** (*со*) бѣрча, набѣрчвам, набрѣчквам, кѣдря (*водна повърхност*) **2.** *книж.* вълнұвам, тревдѣжа, обезпокоявам
čeř|it II, -ím *несв. хим.* избйстрям (*вино, стъкло и под.*)
čeř|it se, -ím se *несв.* лѣко се вълнұвам, набрѣчквам се, кѣдря се (*за водна повърхност*)
česač I, česač, -е *м.* берàч (*на плодове, на хмел*)
česač II, -е *м. текст.* даракчйя; човѣк, който чѣпка, влàчи (*вълна, лен и под.*)
česáč|ek, -ku *м.* рѣчна плодобрèчка (*торбичка със збци върху дѣлга рѣкохватка за бране на плодове*)
česač|ka I, -у *ж.* берàчка (*на плодове, на хмел*)
česač|ka II, -у *ж. текст.* **1.** даракчйя; женà, която чѣпка, влàчи (*вълна, лен и под.*) **2.** *жарг.* дарàк, грѣбенец
česan|í, -í *ср.* бранè, обйране (*на плодове, на хмел и под.*)
česan|ý, -á, -é *текст.* камгàрен, разчèsан, влàчен: ~á **příze** камгàрна прѣжда
čes|sat, -šu/-sám/книж. -ši *несв.* **1.** (*коho, со*) рѣша, разчèsвам (*някого, нещо*): ~**at (si) vlasy hřebenem** рѣша (*си*) косй(те) с грѣбен; ~**at koně hřebelcem** чѣша, тимàря кòн с чesàло **2.** (*со*) чѣпкам, влàча (*вълна, лен и под.*) **3.** (*со*) берà, късам, обйрам (*плодове*): ~**at ovoce** берà плодове; ~**at chmel** берà хмел; **vítr ~še listí** *прен.* вятърът брұли листàта; ~**at jabloň** обйрам ябълково дърво
českomobratrsk|ý, -á, -é който се отнася към чѣшките брàтя: ~á **církev evangelická** евангелистка църква, сèкта на чѣшките брàтя (*протестантска църква в Чехия, основаваща се на учението на Ян Хус*); **Jednota ~á** *истор.* Обществò на чѣшките брàтя
českomoravsk|ý, -á, -é **1.** чѣшкоморавски; който се отнася до Чехия и Морàвия: ~é **nàřečí** *език.* чѣшкоморавски диалèкт (*който се говори в преходните области между Чехия и Мо-*

равия) 2. чешки и моравски: **~á nářečí** чешки и моравски диалекти

československý, -á, -é *по-рано* чехословашки: **Československá socialistická republika (ČSSR)** Чехословашка социалистическа република; **Československá tisková kancelář** (*сър.* **ČTK**) Чехословашка телеграфна агенция; **církev ~á** чехословашка църква (*протестантска църква, основана след 1918 г.*); **~ý občan** чехословашки гражданин; **~é občanství** чехословашко гражданство; **~ý dvojdomek** *прен. полит.* федеративна държава на чехи и словаци

česky *нар.* (по) чешки: **mluvit ~** говоря (по) чешки; **smýšlet ~** чувствам се чех

český, -á, -é чешки: **~ý národ** чешка нация; **~ý lid** чешки народ; **Česká federální republika** *по-рано* Чешка федеративна република; **~ý granát** *минер.* чешки гранат (*полускъпоценен камък*); **~é sklo** чешко стъкло; **~ý křišťál** чешко кристално стъкло; **čeští bratři** *истор.* Чешки братя (*религиозна организация, изповядващи вярта*)

~u a говорете (по) чешки **б) разг.** говорете разбрано

česnečk|a, -у *ж. разг. готв.* сүпа с чесън и препечен хляб

česnek, -у *м. бот.* чесън (*Allium sativum*): **hlavička ~u** глава чесън; **stroužek ~u** скилидка чесън; **potřít ~em** намажа, натрия с чесън; **skopové na ~u** овнешко с чесън; **topinky s ~em** *готв.* препечени филийки с чесън и свинска или гъша мäs

česnekov|ý, -á, -é чесьнов; чеснов; който е с чесън, от чесън: **~á polévka** *готв.* сүпа от чесън

česnek|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* подправям, на-тривам с чесън

čest, cti *ж.* 1. чест: **osobní ~** лична чест; **mysl pro ~** чувство за чест; **věc cti** въпрос на чест; **urážka na cti** оскърбление, нанасяне на обидя; **slíbit na svou ~** дам честна дума; **přísahat na svou ~** кълна се в честта си; **to vám není, neslouží ke cti, to vám nedělá čest** това не ви прави **чест**

~u a честна дума! бoга ми!

~u a не е порок 2. почит, почест, слава: **~ hrdinům!** слава на героите! **~ práci!** *по-рано* слава, чест на труда! (*партиен и профсъюзен поздрав в социалистическа Чехословакия*); **prokázat někomu ~** окажа чест, внимание на някого; **vzdát ~ и воен.** отдам чест; **deska,**

tabule cti *по-рано* витрина, почетно табло на **паметник**

честта; **pokládám si za ~** смятам за голяма чест, за мене е чест; **dostalo se mi té cti** падна ми се честта, имах честта; **přijít ke cti a** окажат ми уважение, заслужа уважение **б)** влезе в употреба (*за стари вещи и под.*); **je mi cti** имах честта; **s kým mám tu ~?** с кога имах честта? **všechna ~!** мoдите поздравления, заслужавате поздравления!; **prokázat někomu poslední ~** отдам, окажа някому последна почит; **komu ~, tomu ~!** *пословица* всекому уважение според заслугите; няма спор, заслужил си е уважението 3. девственост, целомъдрие, чест: **dívčí ~** моминска чест; **ztratit ~** загубя честта си

čestn|ý, -á, -é 1. честен (*човек, труд и под.*) 2. *в съчет.* **~é slovo** честна дума; **zaručit se ~ým slovem** дам честна дума; **~ý soud** съд на честта 3. честен, почтен: **~é jméno** честно, чисто, неопетнено име; **~á výjimka** почетно изключение; **~é jednání** честна, почтена постъпка; **dosáhnout něčeho ~ými prostředky** постигна нещо по честен път, по честен начин 4. почетен: **~é místo** почетно място; **~ý titul** почетна титла, почетно звание; **~ý doktorát** почетен докторат, докторат хонорис кауза; **~á funkce** почетна длъжност; **~á stráž воен.** почетен караул, почетна стража 5. почтен, достоен: **~ý mír** почетен мир, достоен мир

čestně *нар.* 1. честно, почтено 2. с чест: **~ z něčeho vyjít, ~ v něčem obstát** изляза с чест от нещо

Češk|a, -у *ж.* 1. чехкия (*националност*) 2. чехкия (*жителка на Чехия, на Бохемия*) **~a a Moravanka** чехкия и моравянка

čěšk|a, -у *ж. анат.* капачка на коляно

čěštv|í, -í *ср.* чешко национално съзнание, чешкост

češtin|a, -у *ж.* чешки език: **spisovná ~a** книжовен, литературен чешки език; **hovorová ~a** разговорна форма на книжовния чешки език; **obecná ~a** обща разговорна форма на чешкия национален език; **přeložit do ~y** преведа на чешки (език)

češtinář, -e *м.* 1. учител, преподавател по чешки език 2. бохемист, специалист по чешки език 3. бохемист, студент по чешка филология

češtinářk|a, -у *ж.* 1. учителка, преподавателка по чешки език 2. бохемистка, специалистка по чешки език 3. бохемистка, студентка по чешка филология

čet|a, -у ж. **1.** воен. взвод **2.** бригада, група, команда, дружина: **pohotovostní ~a** аварийна бригада; **záchranná ~a** спасителна команда; **požární ~a** пожарна команда; **údržbářská ~a** ремонтна бригада, бригада по поддръжката; **komplexní ~a** комплексна бригада; **vedoucí pracovní ~y** бригадир; **lokomotivní, vlaková ~a** влакова бригада **3.** спорт. подредена група; отряд: **~a žáků** отряд ученици

četař, -е м. **1.** воен. сержант, взводен командир **2.** бригадир, ръководител на работна бригада

četařk|a, -у ж **1.** воен. сержант, взводен командир (жена) **2.** бригадирка, ръководителка на работна бригада

četb|a, -у ж. **1.** четене: **~a knih** четене на книги **2.** литературно четене: **~a z knihy** четене на откъси от книга (по радиото) **3.** четиво: **domácí, školní ~a** четиво за домашен прочит, за четене в клас; **~a na pokračování** четиво с продължение

Četk|a, -у ж. разг. съкр. от **ČTK** **1.** преди Чехословацка телеграфна агенция **2.** Чешка телеграфна агенция

četně нар. магово, широко, многобройно, многочислено, в голямо количество: **~ zastoupený** широко разпространен, широко застъпен; **~ navštívěná schůze** магово посетено събрание, многолюдно събрание

četnick|ý, -á, -é по-рано стражарски, полицейски, жандармерийски: **~á stanice** полицейски, жандармерийски участък

četnictv|o, -a ср. по-рано полиция, полицаи, стражари, жандармерия

četník, -a м. по-рано стражар, полицаи, жандармерийски **1.** убягва от погледа му, той дѣбне като хрътка, врѣ се навсякъде

četnost, -i ж. многочисленост, многобройност, многолюдност

četn|ý, -á, -é многочислен, многоброен, многолюден: **~á rodina** голямо, многочислено семейство; **~é obecnstvo** многобройна публика; **~í hosté** многобройни посетители, много гости, множество гости

či I съюз **1.** като съч. **a)** често с **zda, zdali, -li** или за противопоставяне: **být ~ nebýt?** да бъдеш или да не бъдеш; **nevěděl, má-li se radovat ~ zlobit** той не знаеше да се радва ли или да се ядосва; той не знаеше дали да се радва или да се ядосва; **dříve ~ později** рано или късно **б)** с **ať, nechtě, nechať** или за отстъпление: **ať tak ~ onak** така или иначе, тъй или йнак; **ať to ~ ono** това или онова

2. **~ lépe** или по-добре; **~ spíše** или по-скоро; **~ jen** или само; **~ alespoň** или поне; **~ vlastně** или, по-добре, по-скоро, собствено, всъщност (присъединява изречение или израз, който допълва, доизяснява, коригира предходната част на изречението): **nevelký rybník, ~ spíš jezírko** неголям рибарник, или по-скоро малко езеро; **najdeš štěstí, ~ aspoň klid** ще намериш щастие, или поне спокойствие **3.** въвежда допълнителни алтернативен въпрос или: **přijdeš večer, či snad máš jiné povinnosti?** ще дойдеш ли довечера или може би имаш други ангажименти?

či II част. поет. нимá, мйгар, да не би: **~ píseň to?** нимá, мйгар това е песен?

č|í, -í, -í местоим. **1.** като въпр. чий, чия, чиѣ, чий; на когò, на коя, на коѣ, на кой (в преки и косвени въпроси): **~í je to nápad?** чия е тая идея? чиѣ е това хрумване? **~ím autem pojedeme?** с чия кола ще пътуваме? **~í jsi, chlapečku?** чиѣ дете си, момченце? **nevěděl, ~í je a)** той не знаеше чиѣ дете е **б)** разг. прен. той не беше на себе си, не можеше да си каже името **2.** като отн. обикн. с **ten** в гл. изр. чийто, чиято, чиѣто, чийто; на когòто, на ~~кого~~ **~ího** **píseň zpívej** чийто хляб ядеш, него ще слушаш, по неговата свирка ще играеш

čibuk, -u м. чибук

čič|a, -i ж. дет. и експр. маца, писана (котка) **čiči, čičí** междум. пис-пис! мац-пис! мац-мац (за викане на котка)

čičork|a, -у ж. бот. зайчина (Coronilla)

čidl|o, -a ср. **1.** анат. сетивен орган, сетиво: **~o zraku** орган на зрението; **~o sluchu** орган на слуха **2.** техн. детектор, сензор, датчик

čihadl|o, -a ср. **1.** гюмѣ, будка, прикрытие, засада (на птицеловец) **2.** прймка, улòвка, капан (за птици)

čihan|á, -é ж. лов. дѣбнене, причакване в засада, гюмѣ: **být na ~é a)** причаквам в засада, седя на гюмѣ **б)** прен. нащрѣк съм

čihař, -e м. птицелòвец

čih|at, -ám несв. (-; на koho, на co) **1.** дѣбна, причаквам, извãрдвам (да не изпýсна) (някого, нецо): **~at na zvíř** дѣбна дивеч; **kočka ~á na myš** котката дѣбне мишката; **~á na lupiče** дѣбне крадѣц; **~á na každé slovo** следи всяка дýма **2.** чакам, изчаквам (някого, нецо): **~á na vhodný okamžik** чака удобен момент; **~á na vhodnou příležitost** чака удобен слýчай **3.** прен. грозя, заплашвам, дѣбна (някого,

нещо): **nebezpečí ~á na každém kroku** опасността дѣбне, грозѣи на всѣка крачка; **~á na něho zkáza, trápení** очаква го, заплашва го гѣбел, мѣки; **~á na něho jistá smrt** очаква го сигурна смѣрт

čihý, čihy *вж.* **čehý**

čich, разг. čuch, -u м. 1. обоняние: **dobře vyvinutý** ~ добрѣ развито обоняние 2. *прен. разг.* усет, нюх: **má dobrý, bystrý** ~ има (добър) **подирѣ** **а**) проследявам нѣщо по миризмѣта **б**) *прен.* стѣгам до нѣщо по интуиция; **není po něm ani vidu, ani ~u** тоѣ изчѣзна яко дѣм, безслѣдно; нѣ вест, нѣ кост от нѣго

čich|at, разг. čuch|at, -ám нескв. 1. (*со*) дѣша, мирѣша (*нещо*): **~at vůni** усѣщам миризмѣ, мирѣше ми на нѣщо; **~at člověčinu** мирѣше **миришѣ** **тоvinu** намиришва ми на нѣщо нерѣдно, на нѣщо гнѣло 2. (*-, k čemu*) мирѣша, помиришвам, дѣша (*нещо*): **~at ke květině** мирѣша, помиришвам цвѣте; **pes ~á** кѣчето дѣши

čichnout (si), čuchnout si, -nu (si) св. помириша, **поуѣ** **нѣдѣна** покрай слѣдването; **~nout ke střílnému prachu** сѣмо помириша барѣта; за кратко врѣме взѣма учѣстие във война; **ani si k tomu ne~l** не гѣ и помириша (дорѣ)

čichový, -á, -é обонятелен: **~é orgány** *анат.* ъргани на обонянието; **~ý počitek** *псих.* обонятелно възприятие

čikoli(v), čihokoli(v) *местоим.* чѣйто и да е, чѣйто и да било; на когѣто, на кѣйто и да било; на когѣто, на кѣйто и да ѣ

čile нар. 1. живо, бѣдро, чеврѣсто, пѣргаво, срѣчно 2. дѣйно, активно, енергично

čilí *сѣюз* или, или пѣк, тѣест, сѣреч, с дрѣги дѣми: **jazykověda ~ lingvistika** езикознание или лингвѣстика

čilimník, -u м. *бот.* зановец, гроздѣнка (*Cytisus*) **čil|it se, -ím se нескв. разг. експр.** 1. вѣлнѣвам се, нервѣрам се, тревѣжа се, разгорѣщѣвам се 2. (*na koho, na co*) вѣзмушѣвам се, ядѣсвам се, дрѣзня се (*на някого, на нещо; от някого, от нещо*)

čilost, -i ж. 1. живост, пѣргавина, подвижность 2. бѣдност, бѣдрост, свѣжест

čilý, -á, -é, 1. жив, пѣргав, подвижен, чеврѣст, бѣден: **~ý člověk** жив, пѣргав човѣк; **~ý obchod** оживѣна трговѣя; **~ý ruch** оживѣно движѣние, голямо оживѣние; **~ý pohyb** бѣрзо, пѣргаво движѣние; **~á korespondence** оживѣна

кореспондѣнция 2. бѣден, бѣдѣр, свѣж: **duševně ~ý** дѣшѣвно запѣзен; сѣс свѣжа мѣсл **čim твор. от местоим. со 1.** чрез каквѣ, с каквѣ 2. *в сѣчет.* ~ **to, že ...** на каквѣ се дѣлжѣи (товѣ), че ... 3. *в сѣчет. сѣс сравн.* колкото: **~ dál tím líp** всѣ пѣ-добрѣ и пѣ-добрѣ

číman, číman, -a м. разг. експр. хитрѣц, шмѣкер, лѣвѣк човѣк; ѡправен човѣк; юнѣк: **člověk musí být** ~ човѣк трѣбва да е хитѣр, да умѣе да се опрѣва; **to je pěkný ~!** *нейор.* голям хитрѣц е! бѣва си го! мнѣго е ѡправен! **♦ na to on je** ~ разбѣра ги тоѣ тѣя рѣботи; знѣе му цѣката на товѣ; за товѣ го бѣва

čiččara(ra), čim, čim-čim *междум.* чѣк-чѣрик! чѣрик! чѣрик! (*за врабец*)

čiččar|ovat, -uji|разг. -uju, čiččar|at, -ám чуруликам, чѣрикам, цвѣртѣ (*за врабец*)

čin, -u м. 1. постѣпка, дѣйствиѣ, дѣло: **hrdinský** ~ пѣдвѣг, герѣйска постѣпка; **velký** ~ велико дѣло; **muž ~u** дѣен човѣк, човѣк на дѣлото; **přejít od slova k ~ům** премѣна от дѣми към дѣла; **mějte se k ~u!** хѣйде на рѣбота! дѣйствиѣте! залѣвете се за рѣбота! 2. *юрид.* дѣяние: **restný** ~ наказѣема постѣпка, наказѣемо дѣяние; простѣпка; **místo ~u** местопрѣстѣплѣние; **přistihnout, dopadnout někoho při ~u** хвѣна, залѣвя някого на местопрѣстѣплѣниѣто 3. *акт,* проѣва: **mírový** ~ мирна проѣва; **kulturní** ~ кулѣурна проѣва

čiččil|a, -u ж. зоол. чинчѣла (*Chinchilla*)

čiččilly, -ů м. мн. муз. чинѣли

čiččid|lo, -a ср. хим. реактив

čiččitel I, -e м. 1. *одуш.* дѣец, дѣятѣл, фѣктор: **odpovědný** ~ ѡтгѣвѣрен фѣктор; **vládní ~é** предѣстѣвители на правѣтелството, на властѣта

čiččitel II, -e неодош. 1. фѣктор, ѡбстоятелство: **důležitý** ~ вѣжен фѣктор 2. *език.* дѣятѣл, ѣгенс; ~ **děje** субѣкт, дѣятѣл на дѣйствиѣто; ѣгенс 3. *мат.* сѣмножитѣл, фѣктор; мнѣжитѣл, мнѣжимо (*ѡбщо название*)

čiččitelsk|ý, -á, -é *език.* дѣятѣлен: **~á jména** дѣятѣлски именѣ (*nomina agentis*)

čiččit, -ím нескв. (-; со) 1. прѣва, вѣрша (*нещо*): **~it dojem** прѣва впечатлѣние; **~it potíže** сѣздавам, причинѣвам трѣдности, затрѣднѣния; **~it zázraky** вѣрша чудѣса; **~it pokusy a)** прѣва опѣти **б)** опѣтѣвам се; **~it opatření** взѣмам мѣрки; **~it rozdíl** прѣва рѣзлика; **~it nátlak na někoho** ѡказѣвам, упражнѣвам нѣтиск вѣрху някого; **~it rozhodnutí** взѣмам рѣшѣние; **~it ústupky** прѣва ѡтѣстѣпки, ѡтѣстѣпѣвам; **~it pokání** разкѣйвам се, кѣя се; **~it si nároky** имам

претенции, претендирам; **~it zadost povinnostem** изпълнявам задълженията си; **~it někoho bezcítěným** правя някого безчувствен; **~it někoho zatvrzelým** ожесточавам някого; **~it někoho odpovědným** правя някого отговорен; **~it si násilí** насилвам се; **ani on ne~í výjimku** дори (и) той не прави изключение; **činný**
nic se nezmění каквото и да правиш, нищо няма да се промени; **mít co ~it s někým** имам вземане-даване с някого; **s tím já nemám co ~it** това не ме засяга; не се отнася за мене; не е моя работа; нямам нищо общо с това; **to s tím nemá co ~it** това няма нищо общо с онова; **čih čertu dobře, peklem se tí odmění, odslouží** поговорка храни куче да те лае! **2. обикн. третол.** **~í** прави, равно е на ..., възлиза на ...; **škody ~í ...** щетите възлизат на ...; **to ~í 100 korun** това прави, струва 100 крони **3. (коти) разг. експр.** карам се (на някого), ругая (някого), четя конско евангелие (на някого): **máma zle ~ila** остар. майка ужасно ми се скъра, майка вдигна голяма гюрултия **4. в съчет.** **~it kůži** кожар. щавя кожа
čínjit se, -ím se несс. старая се; полагам грижи, усилия; работя усилено: **~í se, seč je/seč mu síly stačí** той се старее колкото може, той полага всички усилия
čink|a, -y ж. обикн. мн. čink|y, -ek спорт. гира, гири: **cvičit s ~ami** правя упражнения с гири; **vzpěračská ~a** щанга
činnost, -i ж. дейност, деятелност, активност: **výdělečná ~** доходна работа; **srdeční ~** сърдечна дейност; **uvést v ~** приведа в действие, в движение; **vykazovat ~** отчитам дейност; **sopečná ~** вулканична дейност; **bouřková ~** метеор. атмосферни смущения, бури; **sluneční ~** астр. слънчева активност; **bojová ~** воен. бойни действия
činn|ý, -á, -é 1. дѣен, деятелен, активен: **být veřejně ~ý** занимавам се с обществена работа; **být výdělečně ~ý** работя и получавам пари, доход; **být literárně ~ý** занимавам се с литературна дейност; пиша; писател съм; **být ~ý ...** вземам активно участие в ...; член съм на ...; участвам в ...; **je stále ještě ~ý** той все още работи, все още е на работа; **~ý člen** активен член, действителен член; **~á služba** действителна служба; **~á účast** активно участие; **~á sopka** геол. действащ вулкан; **rod ~ý** език. деятелен, действителен

залог **2. книж.** активен, трудолюбив, дѣен, предприемчив: **žít ~ým životem** живее активен, интензивен живот
činohern|í, -í, -í драматичен; който се отнася към драматичен театър
činohr|a, -y ж. **1.** драма **2.** трупа, драматичен състав, колектив; драмсъстав: **člen ~y** актьор, артист от театъра **3.** драматичен театър
činorod|ý, -á, -é книж. дѣен, деятелен, активен, творчески, предприемчив: **~á práce** творческа дейност
činovník, -a м. остар. експр. чиновник
čínsky нар. (по) китайски
čínsk|ý, -á, -é китайски: **Čínská zed'** Китайската стена и прен.; **~é zelí** бот. готв. китайско зеле (вид маруля)
čínštin|a, -y ж. китайски език
čínžák, -u м. разг. **1.** жилищен блок, жилищна кооперация **2.** блок, къща, където дават жилища под наем
čip|a, -y ж. обикн. мн. čipy, -y ж.
protivný jako ~e ужасно е неприятен, несимпатичен; не мога да го търпя
čínžovn|í, -í, -í който се отнася към наем: **~í dům a)** жилищен блок, жилищна кооперация **б)** къща, в която се дават жилища под наем: **~í daň** данък върху наема
čip|ek, -ku м. **1.** анат. ўвула, мъжец **2.** анат. шийка на матката **3.** анат. свѣтлочувствителна клетка на рѣтината **4.** фарм. супозиториум, свещичка **5.** техн. щифтче
čiper|a, -y м. и ж. експр. прен. шило, живак; жив, пѣргав човѣк
čipern|ý, -á, -é 1. пѣргав, чеврѣст, подвижен, похвѣтен **2.** буден, интелигентен, остроумен
čirůvk|a, -y ж. бот. вид гѣба (Tricholoma)
čir|ý, -á, -é 1. чист, бистър, прозрачен **2.** чист, пѣлен, абсолютен: **~á náhoda** чиста случайност, проста случайност; **~á pravda** самата истина, чиста истина; **~ý nesmysl** абсолютна глупост, безсмислица; **~á tma** непрогледна тъмнина, непрогледен мрак
čičit вж. čeřit II
číselník, -u м. **1.** циферблат (на часовник) **2.** номератор, номераторна шайба (на телефонен апарат) **3.** класификатор (на измерителни уреди)
číseln|ý, -á, -é числен, числов; цифрен, цифров: **~á hodnota** мат. цифрово изражение, числена стойност; **~á soustava** мат. числена система; **~é údaje** цифрови данни; **~á převaha** числено превъзходство, числен превес
čísí, číhosi местоим. нечий, на някого си

číslice, -e *ж.* цифра, число; **arabská, římská** ~e арабска, римска цифра

číslo, -a *ср.* 1. *мат.* число: **celé** ~o цяло число; **sudé, liché** ~o чётно, нечётно число; **lomené** ~o дроб, дробно число; **kladné, záporné** ~o положително, отрицателно число; **reálné, imaginární** ~o действително, реално, имагинерно число; ~o **atomové** хим атомно число; **desetinné** ~o десетично число; **víceciferné** ~o многоцифрено число 2. номер: **pořadové** ~o пореден номер; ~o **domu** номер на къща; **jednací** ~o входящ номер, изходящ номер; **rodné** ~o единен граждански номер (*сърк.* ЕГН); **vytočit** ~o набера (телефонен) номер; ~o **od šatny** номер от гардеробна; **kontrolní** ~o контролен номер; **poštovní směrovací** ~o пощенски код 3. брой: ~o **časopisu** брой на списание; **ranní** ~o сутрешно издание (на вестник) 4. номер (*в програма*): **hudební** ~o музикален номер; ~o **programu** номер от програма 5. номер, размер: **jaké máte ~o bot?** кой номер обувки носите? 6. *разг.* сантиметър: **zkrátit sukni o pět čísel** скъся пола с пет сантиметра 7. номер, къща: **vesnice měla 40 čísel** селото имаше 40 къщи, селото се състоеше от 40 къщи 8. *език.* число: **jednotné, množné** ~o единствено, множествено число

číslovat, -uji/*разг.* -uju *несв. (со)* номерирам (*нещо*), поставям номер (*на нещо*)

číslovačí, -í, -í номериращ; който служи за номериране: ~í **stroj** (машинен) номератор

číslovačka, -y *ж.* номератор, машинка за номериране

číslovaný, -á, -é номериран

číslovka, -y *ж. език.* числително (име): **základní** ~a числително бройно; **řadová** ~a числително редно; **druhová** ~a събирателно числително; **násobní** ~a числително кратнo; ~a **neurčitá** неопределено числително

čistě *нар.* 1. чисто: ~ **oblečený** чисто облечен; спретнат 2. безупречно: ~ **provedená práce** безупречна работа; ~ **oholený** гладко обръснат; ~ **vlněný** от чиста вълна 3. изключително, изцяло, само: **to záleží ~ na tobě** това зависи само от тебе; ~ **náhodou** съвсем случайно, просто случайно

číst, **čtu** *несв.* 1. (-; *со*; *о чет*) чета (*нещо*, *за нещо*): ~ **si noviny** чета вестник; ~ **nahlas** чета на глас; ~ **noty**, ~ **z not** чета, разчитам ноти 2. (*со*) *прен.* чета, отгатвам (*нещо*): ~ **myšlenky** чета мисли; ~ **na očích** виждам, чета по очите; ~ **mezi řádky** чета между редовете

čisticí, -í, -í почистващ; който служи за чистене, за почистване: ~í **prášek** прах за чистене; ~í **prostředek** средство, препарат за чистене; ~í **stanice (na vodu)** пречиствателна станция; ~í **stroj** триер, чистачна машина (*за семена, вълница и под.*)

čistič I, -e *м. одуш.* чистач: ~ **bot** ваксаджия

čistič II, -e *м. неодуш. техн.* съоръжение, уред за чистене; филтър: ~ **oleje** маслен филтър; ~ **vzduchu** въздушен филтър

čistička, -y *ж.* съоръжение, уред за чистене; чистачка

čistírn|a, -y *ж.* ателие за химическо чистене: **chemická** ~a химическо чистене (*надпис над ателие*); ~a **peří** предприятие за химическо почистване на пух; **dát do ~y** занеса, дам на химическо чистене

čistit, -ím *несв. (со)* чистя, почиствам, изчиствам, очиствам, пречиствам (*нещо*): ~it **boty** чистя обувки; ~it **skrvny** почиствам, изчиствам, премахвам петна; ~it **si zuby** мия си зъбите; ~ **si nehty** почиствам си ноктите; ~it **okna** мия прозорци; ~it **vodu** пречиствам вода; ~it **obilí od plev** отвявам плевата от зърното, почиствам зърнени храни с веялка; ~it **území воен.** прочиствам район от войничарника

čistit se, -ím se *несв., обикн. третол.* ~í se чисти се, очиства се, изчиства се: **obloha se ~í** небето се прояснява; **rána se ~í** раната престава да гнои

čistka, -y *ж. разг. полит.* чистка, прочистване: **stranická** ~a партийна чистка

čisto I *нар.* чисто: **v bytě je ~** в жилището е чисто; **opsat na ~** препиша на чисто, на белова

čisto II, -a *ср. в съчет. з* ~a **jasna** като гръм от ясно небе; неочаквано, ненадежно

čistokrevný, -á, -é чистокръвен: ~ý **vlačák** расово, чистокръвно куче от вълча порода; ~ý **Pražák** *прен.* коренен жител на Прага, пражанин кореняк

čistopis, -u *м.* белова, препис на чисто

čistota, *ж.* 1. чистота: **udržovat v ~ě** поддържам чисто, държам чисто; **mít smysl pro ~u** обмисля

čistota, *ж.* 1. чистота: **udržovat v ~ě** поддържам чисто, държам чисто; **mít smysl pro ~u** обмисля

чистотата е половин здраве 2. *прен.* чистота, безупречност: ~a **jazyka** чистота на езика; ~a **zlata** чистота на злато 3. *прен.* чистота, непокареност: **mravní** ~a морална чистота; **pohlavní** ~a полова чистота, целомъдреност; половио въздържание

čistotnost, -i ж. любов към чистотата, чистоплътност

čistotn|ý, -á, -é чист, обичаш чистотата: ~ý **člověk** чистник, чистоплътен човек; чистофайник; ~ý **pes** чисто куче; куче, което пази чисто

čist|ý, -á, -é 1. чист: ~é **prádlo** чисто бельо; ~ý **jako sklo, jako křišťál** кристално чист 2. чист (без примеси): ~ý **líh** чист спирт; **chemicky** ~ý химически чист; ~é **hedvábí** естествена коприна; ~é **nebe** чисто небе; ~ý **vzduch** чист, свеж въздух; ~á **čestina** чист, правилен чешки език; ~á **matematika** чиста, абстрактна математика; ~ý **čas sport.** игрово време; ~á **váha** нескрито откровено; **mít ~ou hlavu** трезвен съм 3. прен. чист, непокарен, неопетнен: ~é **jméno** неопетнено име; ~é **svědomí** чиста съвест; ~ý **štit** неопетнено име; ~á **panna** целомъдрена девка

4. чист, пълен, изключителен: ~á **náhoda** чиста случайност; ~á **pravda** пълната, цялата истина 5. разг. чист; грижливо, старателно, добре изпълнен: ~á **práce** чиста работа; добре свършена работа

číše, -e ж. чаша: **vyprázdnit** ~i изпия до дъно, изпразня чаша; ~e **utrpení, hořkosti** прен. горчива(та) чаша

čiš|et, -ím нескв., обикн. безл. ~í лъха, полъхва: **ze sklepa ~elo vlhko** от мазето лъхаше на влага; **z jeho vloh ~í ironie** прен. от думите му лъха ирония, в думите му се чувства ирония; ~el **z něj chlad** прен. той се държаш студено

číš|ka, -y ж. умал. 1. чаша, чашка: ~a **čaje** чаша чай 2. бот. чашка (на цвят)

číš|nice, -e ж. сервитьорка, келнерка

číš|nick|ý, -á, -é сервитьорски, келнерски

číš|nictv|í, -í ср. сервитьорство, келнерство

číš|ník, -a м. сервитьор, келнер: **vrchní** ~ оберкелнер

čít|ank|a, -y ж. читанка, христоматия

čít|ankov|ý, -á, -é читанков, христоматиен: ~á **moudrost** ирон. азбучна, общоизвестна, христоматийна истина

čít|árn|a, -y ж. читалня

čít|atel, -e м. мат. числител

čít|at I, -ám нескв. (-; со; о чет) четя, прочитам (нещо; за нещо): **denně ~ám noviny** всеки ден четя вестник; **rád ~al pohádky** той обичаше да четя приказки

čít|at II, -ám нескв. 1. (со) броя, смятам (нещо): ~áje, ~ájic **v to** включително, в това число 2. (со) книж. броя, наброявам (нещо): **knihovna ~ala 2000 knih** библиотеката наброяваше 2000 книги

čítelně нар. четливо, разбираемо

číteln|ý, -á, -é четлив, разбираем: ~ý **rukopis** четлив почерк; ~á **stopa bídy** прен. явен признак на немотия, на мизерия

čít, **čiji**/разг. **čuju** нескв. 1. (-; коho, со) чувствам, усещам (някого, нещо) 2. (-; коho, со) душа, подушвам, (някого, нещо) 3. (со) предчувствам

čív|u м., обикн. мн. **čív|y**, -ů остар. анат. нерв

číž|ek, -ka м. зоол. 1. чижик (Christomitris spinus) 2. щиглец (Pringilla spinus)

číž|ma, -y ж., обикн. мн. **číž|my**, -em диал. чизми, ботуши

čl|án|ek, -ku м. 1. брънка, халка, звено: ~ek **řetězu** брънка на верига 2. анат. фаланга (на пръст) 3. статия: **úvodní ~ek** уводна статия 4. юрид. статия, раздел, член; клауза: ~ek **zákona** член на закона 5. физ. елемент: **galvanický ~ek** галваничен елемент; **fotolektrický ~ek** фотоелемент, фотоклетка; ~ek **akumulátorové baterie** клетка на акумулатор; **galvanický útlumový ~ek** галваничен успокоен елемент

čl|ánkov|an|ý, -á, -é 1. разчленен: ~ý **stonek** бот. разчленено стъбло 2. език. артикулиран, учленяван, учленен

čl|ánk|ovat, -uji/разг. -uju нескв. (со) 1. разчленявам (нещо) 2. език. артикулирам, учленявам

čl|ánkovit|ý, -á, -é 1. разчленен, членест, съставен от отделни членове 2. език. членоразделен

č|len I, -a м. одуш. член: ~ **rodiny** член на семейство; **řádný** ~ редовен, действителен член; **čestný** ~ почетен член; ~-**korespondent** член-кореспондент; ~ **výpravu** член на експедиция, участник в експедиция

č|len II, -u м. неодуш. 1. член, част: **větný** ~ език. член, част на изречението; **lineární** ~ мат. линейен член; член на първа степен; ~ **úměry** мат. член на пропорция 2. език. член: **určitý**, **neurčitý** ~ определен, неопределителен член

č|len|it, -ím нескв. (со) членя, разчленявам, разделям на части, подразделям (нещо): ~it **výrobní proces** разчленявам производствен процес

č|len|it se, -ím se нескв., обикн. третол. ~í se (на со) разчленява се, подразделя се (на нещо)

členitost, -i ж. разчлененост: ~ **terénu** разчлененост на релеф; пресеченост на терен

členitý, -á, -é разчленен: ~ý **terén** геогр. пресечена мѣстност, разчленен релеф, пресечен терен; ~é **pobřeží** геогр. разчленено крайбрежие

členk|a, -y ж. члѣнка

členov|ec, -ce, обикн. мн. **členovci**, -ů м. зоол. членестонѳги (Arthropoda)

členský, -á, -é члѣнски: ~ý **příspěvek** члѣнски внѳс; ~á **legitimace** члѣнска кáрта; **stranická** ~á **legitimace** партйен билѣт; ~á **schůze** общо събрáние (на организáция); ~ý **stát** (NATO) странá члѣнка (на НАТО)

členství, -í ср. члѣнство: **kandidát ~í**, **kandidát na ~í ve straně** по-рано кандидат-члѣн на (комунистйческа) пáртия

členstv|o, -a ср. събир. члѣнове, члѣнски състав
člověčenstv|o, -a ср. събир. книж. остар. човѣчество, хѳра

člověčí, -í, -í книж. човѣшки

člověčin|a, -y ж. 1. човѣшка миризмá, миризмá на човѣк: **čichám**, **čichám ~u** мирише ми на човѣк (в приказките) 2. човѣшко месѳ

člověk, -a м. 1. човѣк: **pracující** ~ трѳдещ се

žít jako ~ йскам да живѣя като човѣк; **to je náš** ~ тѳй е наш човѣк 2. разг. човѣк, мъж: **přišel nějaký** ~ дойдѣ някакъв човѣк, някакъв мъж 3. човѣк, някой, едѣн: ~ **neví, co má dělat!** човѣк не знáе каквѳ да прáви; ~ **si musí dávat pozor** човѣк трябва да внимáва, да си отвáря очите; ~ **by to do něho neřekl** да му се не надяваш; нйкой не бй очáквал товá от нѳго; ~ **by zlostí z kůže vyletěl** да се пѳкнеш от яд 4. като обръщение **člověče** разг. експр. ти, вйе, дрáги; без лексикален превод: **co tu děláte, člověče?** каквѳ правите тѳк? откъдѣ се взѣхте тѳк? **člověče, to bylo skvělé!** ама (тѳ, товá) бѣше найстина великолѣпно! **člověče, nepovídejte mi pohádky!** я не ме будáлкайте! каквй ми ги разпрáвяте (и) вйе! **člověče ne-**

člověče ворка дрѣхите правят човѣка; ~ **miní, pánbůh mění** пословица човѣк предполáга, гѳспѳд разполáга

človíč|ek, -ka м. умал. експр. човѣче, човѣчѣц

člun, -u м. лѳдка: **motorový** ~ кáтер, мѳтѳрна лѳдка; **vlečný** ~ шлеп, бáржа; **potápěčský** ~ водолáзна лѳдка; **výsadkový** ~ десáнтна лѳдка; **záchranný** ~ спасителна лѳдка; **rybářský**

~ рибáрска лѳдка; **hlídkový** ~ воен. стражевй кáтер; **dělový** ~ воен. канѳнѳрка; **torpédový** ~ воен. торпѣден кáтер

člun|ek, -ku м. 1. умал. лѳдчица 2. текст. сова̀лка, сновáлка

člunkový, -á, -é лáдиен

čmáranic|e, -e, **čmáranin|a**, -y ж. експр. дрáсканици, дрáскульци, кривульци (нечетливо, неумело писане, рисуване)

čmár|at, **čár|at**, -ám, нескв. 1. (co) дрáскам (нещо), пйша нечетливо, рисувам несрѳчно 2. експр. дрáскѳтя, дрáщя (текст, рисунок); ца̀пам, ма̀цам (картина)

čmár|nout, -nu св. експр. (co) дрáсна (нещо); напиша нечетливо, нарисѳвам несрѳчно

čmelák, -a м. зоол. зѣмна пчелá (Bombus)

čmelík, -a м. зоол. кокошйнка (Dermanysus)

čmoud, **čmoudit** вж. **čoud**, **čoudit**

čmouh|a, -y ж. йвица, ма̀зка от изца̀пано; заца̀пана, мрѳсна йвица

čmouch|at, -ám нескв. експр. 1. (-; со; k čemu) дѳша, надѳшвам (нещо) 2. (po čet, po kot) пейѳр. дѣбна, шпйонйрам (някого, нещо); слухтѳя (за някого, за нещо); рѳвya се (в нещо)

čmýr|a, -y ж. рядко остар. разг. менструáция
čnělk|a, -y ж. бѳт. стѳлбче (горна част на плодник)

čnít, **čnět**, **čním** нескв. 1. (nad čím, nad co) издйгам се нависѳко, извисявам се (над нещо) 2. (z čeho) стърча, издáвам се, показвам се (от нещо)

čočk|a, -y ж. 1. гѳтв. лѣща 2. бѳт. лѣща (Lens) 3. физ. лѣща: **zvětšovací ~a lupy** увеличителна лѣща на лѳпа, увеличително стѳклѳ на лѳпа; ~a **dutá** конкáвна лѣща; ~a **vypuklá** конвѣксна лѣща 4. анат. лѣща (на око)

čočkov|ý, -á, -é кѳйто се отнáса до лѣща; лѣщен, лѣщѳв: ~á **polévka** сѳпа от лѣща; лѣщена чѳрбá

čočkovitý, -á, -é лѣщѳвиден, лѣщѳобразен

čoch|aný ~ умѳрен сѳм като кѳче; кáпнал сѳм от умѳра; **honí mně jako ~a** тормѳзи ме като кѳче

čokolád|a, -y ж. 1. шоколáд: **mléčná** ~ млѣчен шоколáд; **hořká ~a** натурáлен шоколáд; **tabulka** ~у парчѣ, блѳкче шоколáд 2. шоколáд, шѳко (nutie): **šálek ~y** чáшка шоколáд, шѳко
čokoládovn|a, -y ж. фáбрика за шоколáд; шоколáдена, шоколáдова фáбрика

čokoládov|ý, -á, -é 1. шоколáдов, шоколáден; кѳйто е от шоколáд; ~ý **dort** шоколáдена тѳрта 2. шоколáдов, шоколáден на цвят; кафяв: ~á **barva** шоколáден цвят

čoljek, -ka м. зоол. грѣбенест тритон (Molga cristata)

čoud, разг. čmoud, -u м. пушек, дим, пушылка
čoudjit, разг. čmoudjit, -ím несл. пуша, димя, кады

čoudjit se, разг. čmoudjit se, -ím se несл. обикн. безл. **~í se** пуши, димй: **kamna přestaly ~it** пѣчката престана да димй; **z komína se ~ilo** от комйна излизаше пушек, от комйна димѣше

čouh|at, -ám несл. (odkud) експр. стърча, подавам се (от някъде)

čpav|ek, -ku м. хим. амоняк: **plynný ~ek** газобразен амоняк; **tekutý ~ek** течен амоняк

čpavkov|ý, -á, -é хим. амонячен: **~é hnojivo** сел. стоп. амонячен тор

čpav|ý, -á, -é остър, щиплив, лют, смрадлив (за миризма)

čpít, čpět, čpím несл. (–; čít) издавам остра, люта миризма; смърдя, щипя (за миризма):

čpí to zradou прен. мирйше на предателство

črt|a, -y ж. 1. черта, линия, штрих: **nakreslit několika ~ami** нарисувам, скицирам с няколко штриха 2. изк. скица, рисунка 3. лит. очерк

črt|at, -ám несл. (so) скицирам, нахвърлям (текст, рисунка)

čtenář, -e м. читател: **je velký ~** много обича да четѣ (книги), много четѣ; голям читател е

čtenářk|a, -y ж. читателка

čtenářsk|ý, -á, -é читателски: **~á obec** читатели, читателска публика

čtenářstv|o, -a ср. събир. читатели, читателска публика

čten|í, -í ср. 1. четене: **znalost ~í a psaní** грамотност; умѣние да се пйше и да се четѣ; обученост на четмѝ и писмѝ 2. малко остар. лекции (университетски) 3. остар. четиво 4. лит. прѝчит, вариант, разночтѣние

čtrnáct, -i числ. четиринайсет, четиринадесет: **za ~ dní** след двѣ сѣдмици

čtrnáctin|a, -y ж. една четиринайсета, четиринадесета част

čtrnáctilet|ý, -á, -é четиринайсетгодишен, четиринадесетгодишен

čtrnáctidenn|ě нар. веднѣж на двѣ сѣдмици, два пѣти в мѣсеца

čtrnáctidenn|í, -í, -í двусѣдмичен

čtrnáctk|a, -y ж. 1. четиринайсетѝорка, четиринадесетѝорка (цифра) 2. нѝмер четиринайсет, четиринадесет; четиринайсети, четиринадесети нѝмер; **jel jsem ~ou** пѣгувах с четиринайсетката (трамвай и под.)

čtrnáct|ý, -á, -é числ. четиринайсети, четиринадесети: **bylo to ve ~ém roce** товѝ стѝана през четиринайсета, четиринадесета годйна (1914 г.)

čtveráck|ý, -á, -é шеговит, шегоджийски, шегобийски, дяволит, закачлив: **~ý kousek** шегѝ; шегоджийски, майтапчийски нѝмер; дяволия

čtveráctv|í, -í ср. шегоджийство, шегобийство, майтапчийство, закачливост: **vyvádět všelijaká ~í** прѝвѝя, разигрѝвам шегѝ, нѝмера, дяволии

čtverák, -a м. шегоджия, майтапчия, закачлив човѝк

čtvercov|ý, -á, -é квадратен: **~á sadba** земед. квадратен посеv

čtver|ec, -ce м. 1. геом. квадрат 2. квадрат: **magický ~ec** магически квадрат 3. квадрат, втора стѝепен (на число)

čtverečkovan|ý, -á, -é карйран: **~ý papír** карйрана хартия

čtverečn|í, -í, -í, čtverečn|ý, -á, -é квадратен: **~í metr** квадратен мѣтер

čtvermo нар. на чѣтири: **papír složený ~** лист, сгѝнат на чѣтири

čtverhranný, čtvernohý, čtvernožec вж. čtyřhranný, čtyřnohý, čtyřnožec

čtverylk|a, -y ж. кадрил (танц)

čtveřic|e, -e ж. четвѝорка, чѣтирѝма дѝуши: **šli ve ~ích** вѝрѝвѝха в рѣдйца по чѣтирѝма

čtvrť, -i/-ě ж. чѣтѝвѝрт, чѣтѝвѝртйна: **~ bochníku** чѣтѝвѝрт хляб; **je ~ na pět** часѝг е чѣтири и петнѝйсет (минѝти); **tři ~i, tři ~ě na tři** три без чѣтѝвѝрт, три без петнѝйсет (минѝти); **čekal plně tři ~ě hodiny** тѝй чѝака цѣли чѣтирѝйсет и пѣт минѝти; **za ~ roku** след трѝ мѣсеца

čtvr|ť, -ti/-tě ж. квартѝл: **vilová ~ť** квартѝл с еднофамйлни кѝщи, с нйско строителство

♦ **lamán|á** **čtvrt|á** **bratři**
брѝтя по чѝашка

čtvrtečn|í, -í, -í който се отнѝся до чѣтѝвѝртѝк; чѣтѝвѝртѝчен

čtvrťek, -ku чѣтѝвѝртѝк: **Zelený ~ek** Велики чѣтѝвѝртѝк

čtvrthodin|a, -y ж. чѣтѝвѝрт час, петнѝйсет минѝти: **akademická ~a** академйчен толѝранс от чѣтѝвѝрт чѝс

čtvrthodink|a, -y ж. умал. чѣтѝвѝрт час: **ranní ~a** ведрйна, ѝтринна гимнастика

čtvrthodinov|ý, -á, -é петнѝйсетминѝтен, петнѝадесетминѝтен

čtvrtn|a, -y ж. чѣтѝвѝртйна

čtyřpokojo|ý, čtyřpokojo|v|ý, -á, -é четиристаян
čtyřpodlažn|í, -í, -í четириетажен
čtyřposchod'ov|ý, čtyřposchod'ov|ý, -á, -é четириетажен (без да се включва партерът); пететажен
čtyřprocentn|í, -í, -í четирипроцентен: ~í úrok четирипроцентна лихва
čtyřproudov|ý, -á, -é който е с четири платна, ленти (за улица, шосе): ~á doprava (автомобилно) движение по четири платна
čtyřručně, разг. čtyřručně нар. на четири ръце
čtyřručn|í, разг. čtyřručn|í, -í, -í който е за четири ръце: ~í klavírní úprava клавирен аранжмент за четири ръце
čtyřsedadlov|ý, разг. čtyřsedadlov|ý, -á, -é четириместен: ~é auto четириместна кола
čtyřstěn, -u м. геом. четиристѐн, тетраедър
čtyřstup, -u м. спорт. строй, колона по четири, по четири
čtyřstránkov|ý, -á, -é който е от четири страници: ~ý dopis писмо от четири страници
čtyřtaktn|í, разг. čtyřtaktn|í, -í, -í четиритактов: ~í motor четиритактов двигател
čtyřúhelník, čtyřúhelník, -a м. геом. четириъгълник, тетрагон
čtyřválnoc|ý, разг. čtyřválnoc|ý, -á, -é техн. четирицилиндров: ~ý motor четирицилиндров двигател
čtyřverš|í, разг. čtyřverš|í, -í ср. четиристийшие
čtyřveslic|e, разг. čtyřveslic|e, -e ж. лодка с четири гребла, лодка четворка
čub|a, -у ж. 1. кучка **2. експр. пейор.** куче, пес **3. прен. грубо** кучка, проститутка, развратница
čubk|a, -у ж. умал. 1. кучка: **plavat ~u, čubičku** плувам кучешката **2. експр. пейор.** куче, пес **3. прен. грубо** кучка, проститутка, развратница
čubrn|ět, -ím, 3. мн. -í/-ějí неск. (на ко̀но, на со) експр. зяпам (някого, нещо), звѐра се (на някого, на нещо)
čuč|et, -ím неск. (на ко̀но, на со) експр. разг. зяпам (някого, нещо), звѐра се (на някого, на нещо): **to ~iš, co?** обр̀ах ти то̀чките, а? как ти се стру̀ва? **2. (kde)** седя, кисна, лапам мухы (някъде): **pořád ~í doma** все си седи, все кисне вкѝщи

čuch, čuchat вж. **čich, čichat**
čum|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í неск. (на ко̀но, на со; kde) разг. експр. зяпам (някого, нещо); кибича (някъде): **ne~ sem pořád!** не зяпай все насам!
stojí a ~í стой и зяпа; стой и лапа мухите, брой мухите
čumil, -a м. разг. експр. зяпач; кибик
čuňátk|o, -a 1. ср. умал. 1. прасѐнце, свинчѐ **2. прен. експр.** мърльо, прасѐ, свиня: **ty jsi ale ~o!** ама и ти си едно прасѐ!
čun|ě, -ěte, čunč|e, -ete ср. 1. прасѐнце, свинчѐ **2. прен. експр.** мърльо, прасѐ
čuník, -a м. 1. прасѐ **2. прен. експр.** мърльо, прасѐ
čupřin|a, -у ж. перчѐм, кичур: ~у lesů кичести горы
čur|at, -ám неск. дет. и грубо пишкам, чишкам, шоркам; пика̀я
čut|at, -ám неск. разг. жарг. ритам (топка), шутирам: **chlapci ~ali do míče** момчѐтата ритаха то̀пка
čut|nout, -nu св. разг. жарг. ритна (топка), шутирам: **jdem si ~nout** хайде да порита̀ме (топка)
čutor|a, -у ж. остар. м̀атерка, бѝклица
čvachtanic|e, čachtanic|e, -e ж. разг. 1. кишша, кал, размѐкнат сняг **2.** кишшаво врѐме
čvacht|at, -ám, čacht|at, -ám неск. разг. експр. жва̀кам, шля̀пам: **bláto ~alo pod nohama** калта̀ жва̀каше, шля̀паше под кра̀ката; **voda ~á v botách** водата̀ жва̀ка в обу̀вките; **nohy ~aly v blátě** кра̀ката̀ шля̀паха в калта̀
čvacht|at se, -ám se, čacht|at se, -ám se неск. разг. експр. га̀зя, джа̀пам, шля̀пам, ца̀пам (в кал, във вода): **ne~ej se v každé louži!** не стѝпвай, не джа̀пай във вся̀ка лѝвка!
čvaňh|at, -ám неск. разг. експр. бѝбря, пля̀мпам, дрѝнкам: **pořád něco ~á** то̀й/тя̀ все нѐщо пля̀мпа, нѐщо дрѝнка